Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

Gemeente Heerde
Kenmerk:
12 APR 2021
Aan:

> Retouradres Postbus 20011 2500EA

Gemeente Heerde
T.a.v. Burgemeester J. W. Wiggers
Postbus 175
8180 AD Heerde

Directoraat-generaal Bestuur, Ruimte, Wonen
Bestuur, Financiën, Regio´s

Turfmarkt 147
Den Haag
Postbus 20011
2500EA
www.rijksoverheid.nl
www.facebook.com/minbzk
www.twitter.com/minbzk
www.linkedin.com/company/ministerie-van-bzk

Contactpersoon
Natalie Maasse

T 0650079647
natalie.maasse@minbzk.nl

Kenmerk
2021-0000179462

Uw kenmerk

Datum 07 APR 2021
Betreft Uitvoering programma Berging vliegtuigwrakken

Geachte heer Wiggers,

Gedurende de Tweede Wereldoorlog gingen ruim 5500 vliegtuigen in Nederland verloren. Van een deel hiervan liggen nog restanten in de Nederlandse bodem. In een aantal van deze vliegtuigwrakken zijn waarschijnlijk nog stoffelijke resten van bemanningsleden aanwezig. De Studiegroep Luchtoorlog 1939-1945 doet onder andere uitgebreid onderzoek naar deze vliegtuigcrashes in de Tweede Wereldoorlog. Recent onderzoek toont aan dat het aantal locaties waar met enige mate van zekerheid stoffelijke resten van vermiste bemanningsleden kunnen worden aangetroffen beperkt is.

Nationaal programma berging vliegtuigwrakken
Naar aanleiding van een breed gesteunde motie in de Tweede Kamer heb ik besloten tot het instellen van een nationaal programma berging vliegtuigwrakken met nog vermiste vliegers uit de Tweede Wereldoorlog[1] (hierna: programma). Het programma richt zich op de daadwerkelijke berging van vliegtuigwrakken en mogelijk de stoffelijke resten van vermiste bemanningsleden. Via dit programma wil ik samen met gemeenten uitvoering geven aan 30 tot 50 kansrijk geachte bergingen van vliegtuigwrakken in de Nederlandse bodem. In de eerste plaats om recht te doen aan de wens van nabestaanden van omgekomen bemanningsleden. Daarnaast is het een betekenisvol gebaar met het oog op de recente viering van 75 jaar bevrijding.

[1] Tweede kamer, motie Van der Graaf (Kamerstuk 32156-94) en brief minister aan de Tweede Kamer, 2018-0000820816.

Directoraat-generaal
Bestuur, Ruimte, Wonen
Bestuur, Financiën, Regio´s

Datum

Kenmerk
2021-0000179462

Kansrijke locatie
Binnen het programma zijn door mij voor de periode 2021-2022 een aantal kansrijke locaties vastgesteld. Hiervan wordt de kans reëel geacht dat bij een berging stoffelijke resten kunnen worden gevonden. Eén daarvan bevindt zich binnen uw gemeentegrenzen.

Tijdens een luchtgevecht boven Oost-Nederland op 30 januari 1944 werden 30 Duitse jachtvliegtuigen neergeschoten. Van vijf toestellen was de piloot tot voor kort nog vermist. Vorig jaar werd één van hen bij een berging in het kader van het programma in Dalfsen geborgen. Een ander toestel stortte in Veessen (gemeente Heerde) aan de oever van de IJssel neer. Bergingspogingen zijn tijdens en na de oorlog slechts met de zeer beperkte middelen van die tijd gedaan en grote delen van het wrak en vermoedelijk ook de vlieger bevinden zich nog in de grond. Een detectie door de Explosieven Opruimingsdienst Defensie heeft in september 2020 een forse verstoring op enkele meters diepte gemeten. Door particulieren is in het verleden ook al illegaal naar het toestel gegraven. De identiteit van het toestel en de vlieger zijn niet 100 procent vastgesteld, maar er zijn wel zeer sterke vermoedens. Van deze vlieger is een nabestaande zeer betrokken en hoopt op een succesvolle berging.

Ontzorgen
Bij de berging van dit vliegtuigwrak wil ik u ondersteunen. Binnen het programma bestaat de mogelijkheid van een aanvulling tot 100% van de bijdrage uit de zogenaamde bommenregeling in het gemeentefonds[2]. Uiteraard zijn daaraan voorwaarden verbonden inzake doelmatigheid en rechtmatigheid. Deze voorwaarden worden vooraf met u afgestemd.

Van uw gemeente worden ook activiteiten verwacht. U kunt hierbij denken aan het leggen van contacten met de grondeigenaar waar het vliegtuig zich bevindt. Verder zal er een besluit tot berging en het verzoek tot bijdrage uit de bommenregeling aan de Raad moeten worden voorgelegd. Hierbij kan ik u ondersteunen met tekstuele voorbeelden voor deze besluiten. Desgewenst kan ik u in contact brengen met gemeenten waar eerder een berging heeft plaatsgevonden. Eveneens staan voor deze berging de benodigde diensten van het ministerie van Defensie ter beschikking.

De circulaire vliegtuigberging[3] geeft gemeenten richtlijnen over hoe met een berging van een vliegtuigwrak moet worden om gegaan. In de praktijk is het aanstellen van een projectleider die vanuit de gemeente in samenspraak met de Stafofficier Vliegtuigberging de berging voorbereidt en uitvoert essentieel gebleken.

[2] bommenregeling in het gemeentefonds in de kosten van het opsporen en ruimen van conventionele explosieven uit de Tweede Wereldoorlog.
[3] https://wetten.overheid.nl/BWBR0038631/2016-10-19

Directoraat-generaal
Bestuur, Ruimte, Wonen
Bestuur, Financiën, Regio´s

Datum

Kenmerk
2021-0000179462

Ten slotte

Nadrukkelijk wil ik erop wijzen dat dit programma is ingesteld op verzoek van een brede vertegenwoordiging uit de Tweede Kamer en door mij van harte wordt gesteund. Het uiteindelijke besluit om tot berging over te gaan is echter aan u en uw gemeenteraad. Ik hoop dan ook dat u hier positief tegenover staat en wilt meewerken aan de berging van het jachtvliegtuig in uw gemeente.

Hoogachtend,
De minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties.

drs. K.H. Ollongren